

1

Agentul companiei de Asigurări Reciproce pe Viață din Carolina de Nord a promis că va zbura de la Mercy până în cealaltă parte a Lacului Superior la ora trei. Cu două zile înainte ca evenimentul să aibă loc, omul a prins cu o piuneză un bilet pe ușa căsuței lui galbene:

La 3:00 p.m. miercuri, 18 februarie 1931, voi decola de la Mercy, de unde voi zbura cu aripile mele. Vă rog să mă iertați. Vă iubesc pe toți.

(semnat) Robert Smith,
agent asig.

Domnul Smith n-a adunat atâta lume ca Lindbergh cu patru ani în urmă – nu mai mult de patruzeci-cincizeci de oameni, fiindcă până la unsprezece dimineța, în chiar miercurea pe care și-o alesese ca să-și ia zborul, nimeni nu apucase să citească biletul. La momentul acela din zi, în mijlocul săptămânii, zvonurile nu prea aveau spor. Copiii erau la școală; bărbații erau la serviciu; și mai toate femeile se strângeau în corsete și se pregăteau să se ducă să vadă ce cozi și măruntaie se mai dădeau de pomană la măcelărie. Numai șomerii, cei care lucrau pe

cont propriu și cei foarte tineri erau disponibili – deliberat disponibili fiindcă aflaseră despre asta sau întâmplător disponibili fiindcă se nimeriseră chiar atunci în capătul dinspre mal al străzii Not Doctor, o denumire pe care poșta nu o recunoștea. În hărțile orașului strada figura ca Mains Avenue, însă singurul doctor de culoare din localitate trăise și murise pe strada aceea, iar când omul s-a mutat acolo în 1868, pacienții lui s-au obișnuit să numească strada, fiindcă niciunul nu locuia acolo sau prin apropiere, Doctor Street. Ulterior, când s-au mai mutat acolo și alți negri și când serviciul poștal a devenit un mijloc popular de a-și transfera mesaje între ei, au început să sosească plicuri din Louisiana, Virginia, Alabama și Georgia adresate unor persoane cu numere de case pe Doctor Street. Funcționarii de la poștă returnau aceste plicuri sau le treceau la Oficiul Scrisorilor Moarte. Mai târziu, în 1918, când oamenii de culoare erau luați la armată, câțiva și-au dat adresa la biroul de recrutare ca Doctor Street. În felul acesta, numele a dobândit un statut cvasioficial. Dar nu pentru multă vreme. Câțiva legiuitori municipali, care prin activitatea lor politică urmăreau cu precădere ca orașul să aibă denumiri decente și să își păstreze reperatele istorice, au avut grijă ca Doctor Street să nu figureze niciodată în actele oficiale. Și, întrucât știau că doar locuitorii din Southside foloseau acest nume de stradă, au dat dispoziție să se pună anunțuri în prăvăliile, frizeriile și restaurantele din partea aceea a orașului în care se spunea că bulevardul care se întinde de la nord la sud, pornind de la Shore Road, din fața lacului, până la intersecția șoselelor 6 și 2 care duc în Pennsylvania, și care trece paralel cu și printre Rutherford Avenue și Broadway, a

fost întotdeauna și va fi întotdeauna cunoscut ca Mains Avenue, și nu Doctor Street.

Era un anunț public într-adevăr lămuritor, întrucât le dădea posibilitatea locuitorilor din Southside să își păstreze vie memoria și totodată să le facă pe plac legiuitorilor municipali. Oamenii de pe-acolo îi spuneau Not Doctor Street și aveau tendința să numească spitalul caritabil din capătul de nord al străzii No Mercy Hospital, întrucât abia în 1931, a doua zi după saltul domnului Smith de pe cupola acestei clădiri, i s-a permis prima oară unei negrese însărcinate să nască în spital, și nu pe treptele acestuia, ca până atunci. Generozitatea spitalului la adresa femeii amintite nu s-a datorat faptului că aceasta era unica odraslă a acelui doctor negru, din moment ce în toată viața lui profesională omul nu se bucurase niciodată de privilegiile spitalului și doar două dintre pacientele lui fuseseră cândva primite la Mercy, ambele fiind albe. În afară de asta, în 1931 doctorul era mort de mult. Probabil că săritura domnului Smith de pe acoperiș peste capetele lor îi determinase să o primească. În orice caz, deși poate convingerea mărunțului agent de asigurări că putea efectiv zbura nu a determinat neapărat locul unde a născut femeia, cert e că a contribuit în schimb la momentul nașterii.

Când l-a văzut pe domnul Smith ieșind din spatele cupolei exact cum promisese, cu aripile lui mari din mătase albastră îndoite în față peste piept, fiica doctorului decedat a scăpat din mână coșulețul acoperit din care s-au revărsat petale de trandafiri din catifea roșie. Vântul le-a risipit peste tot, în sus, în jos și peste micile mormane de zăpadă. Niște adolescente – fiicele ei – au zbughit-o încercând să le prindă, în timp ce mama lor gemea și se

ținea cu mâinile de burtă. Iureșul provocat de petalele de trandafiri s-a bucurat de multă atenție, ceea ce nu se putea spune însă și despre gemetele femeii însărcinate. Toată lumea știa că fetele munciseră ore în șir ca să facă petale din catifea scumpă, desenându-le, croindu-le și cosându-le, dar că Magazinul Universal Gerhardt's nu va pregeta să le refuze pe toate cele care se murdăreau.

O vreme a fost frumos și vesel acolo. Bărbații s-au alăturat și ei eforturilor de a aduna la repezeală peticele de material ca să nu se ude de zăpadă – prinzându-le din zbor când le sufla vântul, sau culegându-le cu delicatețe din zloată. Iar copilașii nici nu mai știau la ce să se uite mai întâi – la bărbatul înfășurat în albastru de pe acoperiș ori la bucățelele roșii de pe jos. Dilema lor s-a rezolvat când o femeie s-a apucat subit să cânte. Pe cât de sărăcăcios îmbrăcată era cântăreața aceasta din spatele mulțimii, pe-atât de frumos era gătită în schimb fiica doctorului. Ea purta un mantou gri elegant, cu croială largă ca pentru gravide, o pălărie cloș neagră și niște șoșoni încheiați cu patru butoni. Cântăreața avea pe cap o căciulă tricotată bleumarin trasă bine peste frunte. În loc de palton, se înfolfolise strâns cu o plapumă veche. Cu capul aplecat pe umăr, se uita fix la domnul Robert Smith și cânta într-un contralto puternic:

*Oh, Sugarman, departe zbori
Sugarman, te du în nori
Sugarman, ceru-l brăzdează
Sugarman, acas' s-ajungi...*

Câțiva din cei vreo cincizeci de oameni adunați acolo își dădeau coate și rânjeau batjocoritor. Alții ascultau ca la cinema, când acompaniamentul la pian punctează cu

folos filmul mut de pe ecran. Au stat așa un timp, fără ca vreunul să-l strige tare pe domnul Smith, toți preocupați de una sau alta dintre întâmplările neînsemnate din jurul lor, până a apărut personalul spitalului.

Aceștia priviseră dinăuntru pe fereastră – întâi cu o curiozitate moderată, apoi, când gloata s-a umflat parcă până în zidurile spitalului, au urmărit totul cu teamă. Se întrebau dacă nu asistau cumva la una dintre manifestările organizate frecvent de grupurile de emancipare rasială. Dar văzând că nimeni nu purta pancarte sau megafoane, s-au încumetat să iasă afară în frig: chirurgi îmbrăcați în alb, funcționari în sacouri închise la culoare și trei asistente medicale în uniforme scrobite.

Imaginea domnului Smith, cu aripile lui albastre imense, i-a făcut să încremenească de uimire câteva secunde, la fel ca și cântecul femeii și trandafirii risipiți peste tot. Cătorva le-a trecut prin cap că era probabil vreo formă de ritual. Philadelphia, unde domnea Părintele Divine, nu era chiar așa de departe. Poate că fetele care țineau coșuri cu flori erau două dintre fecioarele lui. Dar râsul unui bărbat cu dinți de aur i-a readus cu picioarele pe pământ. Au încetat să mai viseze cu ochii deschiși și s-au apucat repede de treabă, dând ordine. Strigătele și vânzoleala lor au provocat multă zăpăceală acolo unde până atunci nu fuseseră decât niște bărbați, câteva fete jucându-se cu peticuțe de catifea și o femeie cântând.

Una dintre asistente, sperând să facă puțină ordine în toată debandada, scruta chipurile oamenilor din jur; la un moment dat văzu o femeie trupeșă care părea în stare să mute și munții din loc dacă și-ar fi pus în minte.

— Hei, tu, zise ea, ducându-se spre femeia trupeșă. Ți-aștia-s copiii tăi?

Femeia trupeșă întoarse încet capul și ridică din sprâncene surprinsă de grosolănia interpelării. Pe urmă, văzând de unde venea vocea, lăsă capul în jos și plecă ochii.

— Coniță?

— Trimite pe unul în spate, la cabinetul de urgențe. Zi-i să-i spună paznicului să vină imediat aici. Să se ducă băiatul ăla de-acolo. Ți-ăla.

Și arată spre un băiețel de vreo cinci sau șase ani, cu ochi ca de pisică.

Femeia trupeșă privi în jos, în lungul arătătorului asistentei, și văzu copilul indicat de deget.

— Guitar, coniță.

— Ce?

— Guitar.

Asistenta medicală se uita la femeia trupeșă de parcă îi vorbise în galeză. Apoi închise gura, se uită iarăși la băiețelul cu ochi ca de pisică, își împreună degetele de la mâini și, lent și rar, rosti către el următoarele cuvinte:

— Ascultă-aici. Ocolești spitalul până în spate, la camera paznicului. Scrie pe ușă „Acces pentru urgențe“. A-C-E-S. Oricum, e paznicul acolo. Spune-i să vină aici – în doi-timpi-și-trei-mișcări. Mișcă acum. Mișcă!

Desfăcând degetele, îl ușui cu mâinile, împingând cu palmele aerul înghețat.

Un bărbat în costum maro veni spre ea, suflând norișori albicioși.

— Mașina de pompieri a pornit încoace. Du-te înapoi, înăuntru, să nu cumva să răcești pe frigul ăsta.

Asistenta medicală încuviință din cap.

— Ați scăpat un c, coniță, zise băiatul.

Nordul era o noutate pentru el, și abia începuse să afle că nu-i era frică să-i contrazică pe albi. Dar doamna plecase deja, frecându-se pe brațe cu palmele ca să se încălzească.

— Buni, a uitat un c.

— Și un „te rog“.

— Tu crezi c-o să sară de-acolo?

— Nătărăii sunt în stare de orice.

— Dar el cine e?

— Strânge asigurările. Un nătărău.

— Și doamna care cântă cine e?

— Asta, puiule, chiar că mă lasă rece, să știi.

Zâmbea însă, privind-o pe cântăreața, așa că băiatul cu ochi de pisică ascultă interpretarea muzicală cu cel puțin la fel de mult interes cât îi acorda și bărbatului care bătea din aripi pe acoperișul spitalului.

Mulțimea începea să se cam impacienteze acum, auzind că se ceruse intervenția forțelor de ordine. Toți îl cunoșteau pe domnul Smith. Venea pe la fiecare pe-acasă de două ori pe lună ca să strângă suma de un dolar și șizeci și opt de cenți și să scrie pe un cartonaș galben atât data, cât și rata lor săptămânală de optzeci și patru de cenți. Întotdeauna erau în urmă cam cu o lună și veșnic parlamentau cu el despre plata în avans – după ce oricum se mirau de ce venise înapoi așa de repede.

— Iar ai venit? Credeam c-am scăpat de tine.

— M-am săturat de mutra ta. Zău că m-am săturat.

— Păi, se poate, știam eu! Nici n-apuc bine să strâng și eu acolo câțiva bănuți, că te-ai și înființat. Mai punctual decât cucoana cu secera. Hoover știe ce faci?

Glumeau cu el, îl luau peste picior, le ziceau copiilor lor să-i spună că sunt plecați sau bolnavi ori că s-au dus la Pittsburgh. Dar se agățau de cartonașele alea galbene ca

și cum ar fi însemnat ceva – le puneau frumos în cutia de pantofi, lângă chitanțele de la chirie, certificatele de căsătorie și ecusoanele de identificare de la fabrică, expirate deja.

Orice-ar fi fost, domnul Smith rămânea cu surâsul pe buze, reușind să-și țină ochii atinți aproape tot timpul spre picioarele clienților. În timpul serviciului purta costum, însă casa lui nu era nicidecum mai grozavă decât a lor. Niciodată nu-l văzuse nimeni cu vreo femeie, iar la biserică nu spunea decât câte un „Amin“ din când în când. N-a snopit pe nimeni în bătaie vreodată și nu era văzut pe-afară după ce se însera, așa că lumea gândea despre el că e probabil un om de treabă. Îl asociau însă din păcate cu boala și moartea, deși nici una, nici alta nu se distingeau din imaginea cafenie a clădirii Asigurărilor Reciproce pe Viață din Carolina de Nord, care era imprimată pe dosul cartonașelor lor galbene. Ideea de a sări de pe Mercy era cel mai interesant lucru pe care domnul Smith îl făcuse vreodată. Nimeni nu l-ar fi bănuțit capabil de așa ceva. Asta ca să vezi, încă o dată, şușoteau între ei, cât de puțin îi cunoaștem pe cei de lângă noi.

Cântăreața coborî mult vocea și, fredonând aceeași melodie, străbătu mulțimea spre doamna cu petale-de-trandafiri care continua să se țină cu mâinile de pântec.

— Ar trebui să stai la cald, îi șopti ea, atingând-o ușor pe cot. O păsărică va fi aici când se va crăpa de ziuă.

— Oh? zise doamna cu petale-de-trandafiri. Măine dimineață?

— E singura care se-apropie.

— Nu se poate, zise doamna cu petale-de-trandafiri.

E prea curând.

— Ba nu, nu-i. E exact la soroc.

Femeile se priveau adânc în ochi, când un vuiet mare se ridică din mulțime – un fel de *oo* unduios. Domnul Smith își pierduse echilibrul vreme de o secundă și încerca maiestuos să se țină bine de un triunghi de lemn care ieșea afară din cupolă. Imediat, cântăreața reîncepu:

*O, Sugarman, departe zbori
Sugarman, te du în nori...*

În cealaltă parte a orașului, pompierii își puneau mantalele groase, dar când ajunseră la Mercy, domnul Smith văzuse petalele de trandafiri, auzise muzica și sărise în aer.

*

A doua zi, un bebeluș de culoare s-a născut în Mercy pentru prima oară. Pesemne că aripile albastre de mătase ale domnului Smith își lăsaseră amprenta, fiindcă atunci când băiețelul a descoperit, la patru ani, același lucru pe care domnul Smith îl aflase mai devreme – că numai păsările și avioanele pot zbura – nu l-a mai interesat deloc propria persoană. Ideea că trebuia să trăiască fără acel unic har îl întrista și îi vlăguia atât de mult imaginația, încât li se părea obtuz până și femeilor care nu o urau pe maică-sa. Cele care gândeau așa, care acceptau invitațiile ei la ceai și priveau cu jind la casa doctorului – o construcție cu douăsprezece camere, masivă, întunecată – și la limuzina verde, ziceau despre el că e „ciudat“. Celelalte, care știau că toată casa aceea semăna mai mult cu o temniță decât cu un palat, și că limuzina Dodge era doar pentru plimbările de duminică, le priveau cu milă pe Ruth Foster și pe searbedele ei fiice și spuneau că fiul ei e „profund“. Chiar misterios.

— S-a născut cu căiță?

— Trebuia s-o fi păstrat și s-o fi pus la uscat ca să-i dai să bea ceai din ea. Dacă nu faci așa, o să vadă stafii.

— Crezi în așa ceva?

— Nu, dar așa se zice din bătrâni.

— Oricum, e profund, asta da. Numai uită-te la ochii lui.

Și își dezlipeau cu limba de pe cerul gurii bucățelele cam necoapte de prăjitură rază-de-soare, uitându-se încă o dată în ochii băiatului. Le susținea căutătura cum putea el mai bine până când, după o privire imploratoare spre maică-sa, i se dădea voie să plece din cameră.

Îi trebuia ceva concentrare ca să iasă din salon, cu spinarea spălată parcă de zumzetul glasurilor lor, să deschidă ușile duble grele care dădeau în sufragerie, să se strecoare în sus pe scări pe lângă atâtea dormitoare și să nu care cumva să le atragă atenția Lenei și a lui Corinthians, care ședea ca două păpuși mari în fața unei mese pline cu resturi de catifea roșie. Surorile lui făceau trandafiri după-amiaza. Roze strălucitoare, fără viață, care zăceau în coșulețe de picnic luni de zile, până când cumpărătorul de resort de la Gerhardt's îl trimitea acolo pe Freddie, portarul, ca să le spună fetelor că puteau trece la alt balot. Reușea să se strecoare însă pe lângă surorile lui și să scape de răutățile lor gratuite, se așeza în genunchi în camera lui, la pervazul ferestrei, și se întreba fără întrerupere de ce trebuia el să stea la nivelul solului. Liniștea care umplea casa doctorului atunci, tulburată doar de murmurul femeilor care mâncau prăjitură rază-de-soare, era doar atât: liniște. Nu părea tihnită, întrucât era precedată de și avea să fie curând anulată de prezența lui Macon Dead.

Solid, gălăgios, gata să izbucnească fără vreo avertizare prealabilă, Macon îi intimida și îi speria pe toți